

درسنامه صورت مغایرت بانکی

عنوان

حسابداری وجوه نقد و بانک

وجوه نقد

کنترل های داخلی مربوط به وجوه نقد

صندوق

عملیات حسابداری وجوه نقد نزد صندوق

اضافه (کسر) صندوق

روش های برخورد با کسری و اضافه صندوق

حساب بانک

حسابداری وجوه نقد نزد تنخواه

ثبتهای حسابداری مربوط به تنخواه گردان

حسابداری موجودی نقدی نزد بانکها

اقلام اول در تهیه صورت مغایرت

تشخیص ماهیت اقلام باز – اهم اقلام

حسابداری وجوه نقد و بانک

بطور کلی وجوه نقد متعلق به موسسات شامل وجوه نقد نزد صندوق، وجوه نقد نزد تنخواه و وجوه نقد نزد بانک می باشد. عملیات حسابداری هر بخش وجوه نقد بطور جداگانه مورد بحث قرار می گیرد. عمدتاً در حال حاضر عملیات دریافت و پرداخت از طریق سیستم بانکی صورت می گیرد. (به دلیل اینکه مبلغ معاملات بالا بوده و نیز به دلیل اجتناب از اشتباهات و کسری صندوق) ولی در برخی از موارد نگهداری وجوه نقد در صندوق شرکت غیرقابل اجتناب است.

وجوه نقد:

کاملترین تعریف نقد از لحاظ حسابداری عبارتست از: آنچه که اگر به بانک ارائه شود معادل ارزش اسمی آن، بدون قید و شرط و فوراً توسط بانک پرداخت گردد.

به عنوان مثال می توان از اسکناس و مسکوک، چک، حواله های بانکی، بروات دیداری، حسابهای پس انداز و دیداری نزد بانکها و سایر نهادهای مالی به عنوان نقد یاد نمود زیرا به محض ارائه به بانک مبلغ اسمی آنها به حساب مشتری منظور می گردد.

حسابهای مربوط به وجوه نقد اعم از صندوق و بانک از مهمترین حسابهای هر موسسه به شمار می رود زیرا این حسابها معرف قدرت خرید کالا و خدمات و نیز قدرت پرداخت بدهی ها می باشند. مانده وجوه نقد به عنوان اولین رقم تشکیل دهنده داراییهای جاری در ترازنامه منعکس می گردد.

کنترلهای داخلی مربوط به وجوه نقد:

وجوه نقد در هر شکل (مانند اسکناس، سکه،) مقبولترین دارایی است که همه اشخاص خواهان آن می باشند. به همین دلیل بیش از سایر داراییها نیاز به محافظت و کنترل دارد. اگر این دارایی تحت محافظت و کنترل موثر واقع نشود، ممکن است مورد سوء استفاده قرار گیرد. در هر موسسه ای برای محافظت از وجوه نقد باید کنترلهایی وجود داشته باشد. از جمله این کنترلها می توان از تفکیک مسئولیتها نام برد. تفکیک مسئولیتها بدین معنی است که هیچ فردی نباید به تنهایی عهده دار انجام تمام مراحل یک

معامله باشد. مثلاً در مورد فروشهای نقدی، عمل فروش، دریافت وجه نقد و ثبت حسابداری مربوط به این رویداد، نباید توسط یک نفر صورت گیرد. در مورد وجوه نقد نیز عمل دریافت و پرداخت نباید به عهده شخص واحد باشد. بدین ترتیب وقتی عملیات حسابداری از نگهداری داراییها (نظیر نقد) تفکیک شود، کار یک نفر (یا یک دایره) توسط شخص (یا دایره) دیگر کنترل می شود. موجودی نقد باید هر چندگاه یک بار با حساب دارایی مربوطه مطابقت داده شود و هر گونه مغایرت مورد پیگیری قرار گیرد.

صندوق:

حساب صندوق، در موسساتی استفاده می شود که عملیات جاری آنها (دریافت و پرداخت) به صورت نقد را ایجاب می نماید. حساب صندوق شامل وجوه نقد، اعم از مسکوک و اسکناس، حواله های بانکی و سایر اوراقی است که دارای خصیصه وجه نقد باشند. اما باید دقت نمود که مبالغ پرداختی به کارکنان به طور علی الحساب و پیش پرداخت به فروشندگان نباید جزء موجودی صندوق محسوب گردد بلکه باید به ترتیب در حسابهای (بدهکاران متفرقه) و (پیش پرداختها) منظور گردد. همچنین وجوهی که توسط یک موسسه به عنوان سپرده، نزد شخص یا موسسه دیگری نگهداری می شود، مانند پیش پرداخت بابت خرید کالا، سپرده شرکت در مناقصه و مزایده و نظایر آن نباید به عنوان موجودی نقد در ترازنامه انعکاس یابد.

به هر حال، در موسساتی که از حساب صندوق استفاده می شود مسئولیت نگهداری صندوق دریافت و یا صندوق تنخواه گردان به عهده فرد یا افرادی به نام صندوق دار cashier می باشد.

عملیات دریافت و پرداخت این صندوقها، به طور روزانه توسط صندوق دار در دفاتر مخصوص به خود ثبت و در پایان هر روز مانده این حسابها طبق دفتر با موجودی نقد شمارش شده مطابقت داده می شود و بدین ترتیب از صحت عملیات اطمینان حاصل می گردد. واریز وجوه صندوق دریافت به حساب بانکی شرکت و دریافت وجه توسط صندوق دار این صندوق باید به استناد مدارک صورت گیرد و در هر دریافت حساب صندوق بدهکار و در هر پرداخت نیز حساب مذکور بستانکار می گردد.

عملیات حسابداری وجوه نقد نزد صندوق:

در زمان فروش نقدي: در زمان پرداخت هزینه ها:

صندوق **

هزینه ها **

فروش **

صندوق **

در زمان وصول مطالبات:

در زمان پرداخت بدهی

صندوق **

از محل صندوق:

بدهکاران **

بستانکاران **

صندوق **

بنابراین حساب صندوق در پایان هر دوره مالی دارای مانده بدهکار می

باشد.

اضافه (کسر) صندوق:

با توجه به حجم عملیات دریافتها و پرداختها، ممکن است صندوق دار در پایان هر روز با اضافه یا کسری صندوق مواجه گردد. چنانچه مبلغ اضافه یا کسر، مبلغ با اهمیتی باشد باید بررسی لازم در این رابطه به عمل آید. ولی در صورتیکه این مبلغ نا چیز باشد و یا ناشی از اشتباهات تشخیص داده شود باید در دفاتر ثبت گردد. برای این کار از حسابی به نام کسری و اضافات صندوق استفاده می شود.

در پایان هر دوره مالی موجودی نقد نزد صندوق شمارش می شود ممکن است

بین مانده حساب صندوق در دفتر کل شرکت و موجودی نقد شمارش شده نزد

صندوق تفاوت وجود داشته باشد.

روش های برخورد با کسری و اضافی صندوق:

روش اول:

کسري يا اضافي صندوق را به حساب شخص صندوق دار شرکت منظور مي نمائيم.

1- اگر صندوق شرکت نسبت به حساب کل صندوق کسري داشته باشد. ثبت زیر

را انجام مي دهيم.

بدهکاران **

صندوق **

2- اگر صندوق شرکت اضافي داشته باشد ثبت زیر صادر مي شود.

صندوق **

بدهکاران **

روش دوم:

در اين روش کسري يا اضافي صندوق را به ترتيب به حساب هزینه يا

درآمد منظور نمائيم.

1- اگر صندوق شرکت کسري داشته باشد. ثبت زیر صادر مي شود.

هزینه کسري صندوق **

صندوق **

2- اگر صندوق شرکت اضافي داشته باشد ثبت زیر صادر مي شود

صندوق **

درآمد ناشي از اضافي صندوق **

در پايان دوره مالي حساب کسور و اضافات صندوق ممکن است داراي مانده

بدهکار باشد که در اين صورت به عنوان هزینه متفرقه و در صورتي که مانده

آن بستانکار باشد به عنوان درآمد متفرقه در صورت سود و زیان موسسه نشان

داده مي شود.

حساب بانک:

یکی از کنترل‌های موثر بر وجوه نقد، نگهداری آن در بانک می باشد. امروزه بیشتر دریافتها و پرداختهای عمده موسسات و واحدهای تجاری از طریق سیستم بانکی صورت می گیرد و موسسات نیز ترجیح می دهد که قسمت اعظم وجوه نقد خود را نزد بانکها نگهداری نماید.

نگهداري وجوه نقد در بانک، عملاً به صورت گوناگوني انجام مي گيرد. گاهي موسسات براي دريافتها و پرداختهاي خود، اقدام به افتتاح حساب جاري نموده و هرگاه به بانک مراجعه نمايند مي توانند مبلغ موجود در حساب خود را بوسيله چک دريافت نمايند. گاهي نيز موسسات مقداري از وجوه نقد خود را به صورت پس انداز قرض الحسنه سپرده سرمايه گذاري کوتاه مدت و بلند مدت، نزد بانکها نگهداري مي نمايند.

سپردن وجوه نقد به حساب جاری، اصطلاحاً واریز به حساب بانکی نامیده می شود و اعلامیه یا مدرکی که بانکها در قبال واریز وجه به صاحب حساب ارائه می دهند (اعلامیه بستانکار) نام دارد.

حسابداری وجوه نقد نزد تنخواه:

معمولاً در شرکت ها جهت انجام پرداخت هاي جزيي، مبلغ جزيي در اختيار برخي از پرسنل شرکت از قبيل مامور خريد، راننده شرکت و غيره قرار داده مي شود. به شخص مزبور تنخواه دار (تنخواه گردان) و به وجه نقد مزبور تنخواه گفته مي شود.

لازم به ذکر است که میزان تنخواه گردان یا مبلغی ثابت و از قبل تعیین شده یا مبلغی متغیر با تعیین حداکثر می باشد.

تنخواہ گردان به دو روش صورت می گیرد:

الف: تنش‌خواه گردان ثابت ب: تنش‌خواه گردان متغیر

(الف) تنخواہ گردان ثابت:

در این روش، حداکثر مبلغ تنخواه گردان تعیین شده و طی چکی به مسئولین تنخواه گردان پرداخت می گردد. مسئول تنخواه گردان از محل مبلغ دریافتی، هزینه های انجام شده را پرداخت و مدارک مثبت به این هزینه ها را

جهت تجديد مبلغ تنخواه گردان به دایره حسابداری ارائه می نماید. دایره حسابداری پس از رسیدگی به مدارک و حصول اطمینان، چکی معادل هزینه های انجام شده صادر و به مسئول تنخواه گردان تسلیم می نماید. معمولاً مانده حساب تنخواه گردان در پایان دوره مالی یا هنگام تعویض متصدی تنخواه گردان به بانک یا صندوق واریز و اسناد هزینه های انجام شده توسط تنخواه گردان به دایره حسابداری ارائه می گردد تا این هزینه ها به درستی در دوره مربوطه ثبت گردند.

ب) تنخواه گردان متغیر:

نوع دیگر تنخواه گردان به این طریق است که مبلغی به عنوان تنخواه گردان طی چکی به مسئول تنخواه گردان پرداخت شده و هر بار که اسناد هزینه ارائه می شود از حساب وی کسر می گردد. مبلغ پرداختی به مسئول تنخواه گردان بابت تجديد آن، در هر بار معادل اسناد هزینه ارائه شده توسط وی می باشد. البته در این نوع از تنخواه گردان پرداخت وجه لزوماً هم زمان با ثبت هزینه های انجام شده، نبوده، بلکه پرداخت وجه با درخواست از طرف مسئول تنخواه گردان صورت می گیرد. در این روش همیشه یک ثبت اضافی نسبت به روش ثابت وجود دارد. زیرا ارائه مدارک هزینه مستلزم یک ثبت و دریافت وجه توسط تنخواه گردان نیز مستلزم ثبت دیگری می باشد.

ثبتهای حسابداری مربوط به تنخواه گردان:

روش

روش تنخواه گردان ثابت

تنخواه گردان متغیر

1- ایجاد تنخواه: تنخواه گردان **

بانک **

2- ارائه اسناد هزینه:

هزینه **

هزینه ها **

...

تنخواه گردان **

...

تنخواه گردان **

بانک **

بانک **

3- تسویه حساب تنخواه گردان:

هزینه

هزینه **

**

بانک **

بانک **

تنخواه گردان **

تنخواه گردان **

در واحدهای تجاری در قبال مبالغ پرداخت شده به صندوق دار و مسئول تنخواه گردان، تضمین کافی اخذ می گردد. هنگامی که چک یا سفته ای به عنوان تضمین از تنخواه گردان دریافت می گردد. ثبت حسابداری زیر صادر می گردد.

حسابهای انتظامی به نفع شرکت- سفته آقای X **

طرف حسابهای انتظامی به نفع شرکت- سفته آقای X **

توضیح این که حساب انتظامی یک حساب آماری می باشد و اوراق بهاداری است که به صورت تضمینی دریافت یا واگذار می شود و در این حساب ثبت می شود هنگامی که این اوراق دریافتی برگشت داده شود عکس ثبت اولیه صادر می شود.

حسابداری موجودی نقد نزد بانکها:

همانطوریکه گفته شد بخش عمده موجودی نقد شرکت نزد بانکها نگهداری می شود و عملیات دریافت و پرداخت از طریق بانک صورت می گیرد. بانک به

منزله یکی از بدهکاران شرکت می باشد متقابلاً شرکت به منزله یکی از بستانکاران بانک می باشد.

بنابراین در هر زمان که مبلغی به حساب شرکت در بانک واریز می شود حساب بانک در دفاتر شرکت بدهکار خواهد شد و در همین زمان حساب شرکت در دفاتر بانک بستانکار می شود و نیز در مواردی که مبلغی از حساب شرکت در بانک برداشت می شود حساب بانک در دفاتر شرکت کاهش یافته یعنی بستانکار می شود و حساب شرکت در دفاتر بانک بدهکار می شود.

چنانچه حسابدار شرکت و حسابدار بانک هر دو معاملات و رویدادهای فی ما بین را به صورت صحیح و به موقع در دفاتر خود ثبت نمایند. مانده حساب بانک در دفاتر شرکت و مانده حساب شرکت در دفاتر بانک با هم برابر و معکوس خواهد شد و در اکثر موارد نیز مانده حساب بانک در دفاتر شرکت بدهکار و مانده حساب شرکت در دفاتر بانک بستانکار خواهد بود. اما در عمل چنین اتفاقی نمی افتد و در اغلب موارد این دو مانده با هم یکی نمی باشد و با هم اختلاف دارد این اختلاف ناشی از دو عامل است.

1- اشتباهات: گاهی اوقات اتفاق می افتد که یکی از دو حسابدار یا هر دوی آنها اعداد را به صورت اشتباه در دفاتر خود ثبت می کنند و این باعث ایجاد اختلاف در مانده حسابها خواهد شد.

2- تاخیر و تقدم زمانی: گاهی اوقات معامله یا رویدادی را یکی از حسابدارها در دفتر ثبت می کند ولی نباید ذیلتی تا تاریخ تهیه صورت مغایرت حسابدار دوم آنرا در دفاتر خود ثبت نکرده است در این حالت ممکن است مثال فوق به صورت زیر تغییر نماید.

اقدام اول در تهیه صورت مغایرت:

اقدام باز: عبارتند از اقدامی که در یک طرف یکی از صورت حسابها ثبت شده است ولی در طرف مقابل حساب دیگر ثبت نشده است مثلاً در ستون بدهکار حساب بانک در دفاتر شرکت ثبت شده است ولی در ستون بستانکار صورت حساب بانکی ثبت نشده است.

تشخیص ماهیت اقلام باز- اهم اقلام باز عبارتند از:

الف) اقلام باز ناشی از تاخیر زمانی:

- 1- چک های معوق به چک هایی گفته می شود که توسط شرکت صادر شده ولی توسط دارنده چک تا تاریخ تهیه صورت مغایرت به بانک ارائه نشده است لذا در ستون بستانکار حساب بانک در دفاتر شرکت موجود می باشد، ولی در ستون بدهکار این صورت حساب بانکی منعکس نشده است.
- 2- سپرده های بین راهی مبالغی است که توسط حسابدار شرکت جهت واریز به بانک سپرده شده است ولی تا تاریخ تهیه صورت مغایرت بانکی در دفاتر بانک عمل نشده است لذا در ستون بدهکار حساب بانک در دفاتر شرکت ثبت شده است ولی در ستون بستانکار صورت حساب بانکی منعکس نمی باشد.
- 3- هزینه های بانکی در مواردی اتفاق می افتد که بانک بابت هزینه های بانکی مانند بهای دسته چک، کارمزد، حواله جات و غیره مواردی را از حساب شرکت برداشت نموده و تا تاریخ تهیه صورت مغایرت اعلامیه بانکی آن بدست شرکت نرسیده است. لذا این اقلام در ستون بدهکار صورت حساب بانکی وجود دارد ولی در ستون بستانکار حساب بانک در دفاتر شرکت ثبت نشده است.
- 4- وجوه دریافتی بانک از مشتریان شرکت در بعضی مواقع مشتریان شرکت مبالغی را بدون اطلاع شرکت به حساب واریز می نمایند این مبالغ در ستون بستانکار صورت حساب بانکی موجود می باشد ولی در ستون بدهکار حساب بانک در دفاتر شرکت موجود نمی باشد.
- 5- چک های لاوصول (تودیع چک، چک لاوصول) چک هایی است که توسط شرکت از مشتریان دریافت و جهت وصول و واریز به حساب به بانک ارائه شده است ولی به علت نداشتن موجودی بانک چک مزبور را به حساب شرکت منظور نکرده است لذا در ستون بدهکار حساب بانک در دفاتر شرکت موجود می باشد ولی در صورت حساب بانکی منعکس نشده است.
- 6- سفته های تنزیل و نکول شده گاهی اوقات شرکت از مشتریان خود سفته ای دریافت داشته و زودتر از موعد سررسید به وجه نقد نیاز پیدا می کنند در این مواقع شرکت به بانک مراجعه نموده و سفته مذکور را

تنزیل می نماید بدین صورت که با دریافت وجهی کمتر از مبلغ اسمی سفته آنرا در اختیار بانک قرار بدهد بانک در تاریخ سررسید به فرد متعهد یا صادر کننده سفته مراجعه نموده و وجه آنرا مطالبه می کند چنانچه متعهد وجه سفته را به بانک بپردازد بانک شرکت را در جریان وصول وجه سفته قرار می دهد ولی چنانچه از پرداخت وجه آن خودداری کند اصطلاحاً سفته نکول یا واخواست شده است به عبارتی سفته ای که متعهد در تاریخ سررسید از پرداخت وجه آن خودداری کند نکول شده است در اینگونه موارد بانک اصل و بهره سفته مذکور را از حساب شرکت تنزیل کننده سفته برداشت می کند و ممکن است تا تاریخ تهیه صورت مغایرت به شرکت اطلاعاتی نداده باشد لذا این اقلام در بدهکار صورت حساب بانکی ثبت شده است ولی در بستانکار حساب بانک در دفاتر شرکت منعکس نمی باشد.

(ب) مغایرت ناشی از اشتباهات

1- اشتباه در ثبت بیش از واقع چک توسط حسابدار شرکت: بدین صورت که حسابدار شرکت چک را بیش از مبلغ واقعی خود در دفاتر ثبت نماید مثلاً چک 190 هزار ریالی را به مبلغ 910 هزار ریال ثبت کند.

2- اشتباه ثبت کمتر از واقع چک توسط حسابدار شرکت: بدین صورت که حسابدار شرکت چک را کمتر از واقعی خود ثبت کند مثلاً چک 900 ریالی را 90 ریال بنویسد.

3- اشتباه ثبت بیش از واقع چک توسط حسابدار بانک

4- اشتباه ثبت کمتر از واقع چک توسط حسابدار بانک

5- اشتباه ثبت بیش از واقع سپرده توسط حسابدار شرکت: بدین صورت که حسابدار شرکت وجوه واریز شده به حساب را به اشتباه بیش از مبلغ واقعی ثبت کند.

6- اشتباه کمتر از واقع سپرده توسط حسابدار شرکت

7- اشتباه ثبت بیش از واقع سپرده توسط حسابدار بانک

8- اشتباه ثبت کمتر از واقع سپرده توسط حسابدار بانک

9- اشتباه در برداشت از حساب توسط بانک:

ممکن است حسابدار بانک چک های صادره توسط شرکت را اشتباه از حساب دیگری پرداخت نماید و یا چک های صادره توسط دیگران را اشتباه از حساب شرکت برداشت نماید.

10- اشتباه در واریز به حساب توسط حسابدار بانک یا شرکت: در این صورت که وجوه واریز شده به حساب شرکت اشتباه به حسابهای دیگر منظور شود و یا وجوه واریز شده متعلق به حسابهای دیگران اشتباه به حساب شرکت واریز شود.

مسائل عملیاتی:

1- جمع فروش نقدی پنجم اسفند 1370 موسسه سپهر به موجب نوار ماشین صندوق بالغ بر 300000 ریال و وجه نقد شمارش شده در پایان همان روز بالغ بر 299000 ریال باشد.

مطلوب است:

الف) وجه نقد شمارش شده نسبت به جمع نوار ماشین صندوق 1000 ریال کسری داشته باشد.

ب) وجه نقد شمارش شده 302000 ریال باشد.

الف: 12/5 صندوق 299000

کسور و اضافات صندوق فروش 1000

فروش 300000

ب: 12/5 صندوق 302000

فروش 300000

کسور و اضافات صندوق 2000

2-

عملیات زیر در مورد یکی از حسابهای تنخواه گردان شرکت آلفاست:

1- پرداخت 500000 ریال وجه نقد به عنوان تنخواه گردان به آقای احمدی.

2- ارائه مدارک مربوط به مخارج انجام شده توسط آقای احمدی به شرح زیر:

پرداخت بابت نوشت افزار 120000

پرداخت بابت خرید ماشین حساب 240000

پرداخت بابت خرید بنزین 30000

پرداخت بابت تعمیر اتومبیل 20000

3- صدور چک به مبلغ 410000 ریال در وجه آقای احمدی.

4- شرکت تصمیم به بستن حساب تنخواه گردان آقای احمدی نموده است. آقای احمدی 230000 ریال وجه نقد و مدارک مخارج زیر را تحویل داده است.

پرداخت بابت خرید قند و چای 60000
کولر 50000

پرداخت بابت هزینه کرایه اتومبیل 80000
 *پرداخت بابت خرید وسایل بهداشتی 80000
 مطلوب است:

انجام ثبت های لازم با استفاده از دو روش ثابت و متغیر.

ثابت متغير

500000 تنخواہ گردان 500000 1- تنخواہ گردان

500000 وحدة نقد 500000 وحدة نقد

2-هزینه ها :

هزینه ها :

نوشت افزار 120000 نوشت افزار 120000

240000 خرید ماشین حساب 24000 خرید ماشین حساب

بنـزین	30000	بنـزین	30000
تعمیر	20000	تعمیر	20000
تنخواہ	410000	وجوہ نقد	410000
		گردان	410000

-3

تنخواہ گردان 410000

با نک

410000

وجوہ نقد 230000	4- وجوہ نقد 230000
هزینه ها:	هزینه ها:
خرید قند و چای 60000	خرید قند و چای 60000
نصب کولر 50000	نصب کولر 50000
کرایه اتومبیل 80000	کرایه اتومبیل 80000
وسایل بهداشتی 80000	وسایل بهداشتی 80000
تنخواہ گردان	تنخواہ گردان 500000
	500000

-3

موجودی حساب بانک شرکت سیما در تاریخ 9/30 طبق دفاتر شرکت 12520000

و طبق صورت حساب بانک معادل 11200000 و می باشد. پس از تطبیق صورت حساب مذکور با دفتر شرکت موارد اختلاف به شرح زیر مشاهده نشده.

- 1- بانک مبلغ 2250000 ریال اسناد دریافتنی شرکت را وصول کرده که شرکت از وقوع آن بی اطلاع است.
 - 2- مبلغ 3520000 ریال به حساب شرکت در پایان وقت اداری واریز گردید. که در صورت حساب بانک منعکس نیست.
 - 3- چک های صادره شرکت که تا پایان ماه برای وصول به بانک ارائه نشده معادل 3500000 ریال.
 - 4- چکی به مبلغ 780000 ریال جهت خرید اثاثه صادر شده که اشتباهها به مبلغ 870000 ریال در دفاتر شرکت ثبت شده است.
 - 5- سفته بدون بهره آقای علوی به مبلغ اسمی 1500000 ریال که قبلاً نزد بانک تنزیل شده بود در تاریخ 9/29/ نکل شده و بانک اصل آن را از حسابداری شرکت برداشت کرده است.
 - 6- چک های دریافتی از مشتریان بابت فروش کالا به مبلغ 600000 ریال جهت وصول به بانک ارائه شده که تا تاریخ تنظیم صورت حساب بانکی مبلغ مذکور در بستانکار حساب جاری شرکت توسط بانک ثبت نشده است.
 - 7- هزینه های بانکی به مبلغ 20000 ریال توسط بانک از حساب شرکت برداشت شده که در دفاتر شرکت عمل نشده است.
 - 8- حسابدار بانک چکی به مبلغ 800000 ریال که توسط شرکت تبری صادر شده بود اشتباهها از حساب شرکت سیما برداشت نموده است.
 - 9- چکی به مبلغ 910000 ریال بابت خرید کالا اشتباهها توسط حسابدار شرکت به مبلغ 190000 ریال ثبت شده است.
- مطلوب است:
- تهیه صورت مغایرت بانکی و انجام ثبت های اصلاحی و رسیدن از یک مانده به مانده دیگر.

صورت مغایرت

م طبق صورت حساب بانک 11200000 اضافه می شود: 3520000 سپرده بین راهی 600000 چک در جریان وصول 800000 اشتباه بانک ----- 4920000 ----- 16120000 کسر می شود: 3500000 چک های معوق ----- ----- 1262000 ----- -----	م طبق دفاتر شرکت 12520000 اضافه می شود: 2250000 اسناد دریافتنی 90000 اشتباه حسابدار شرکت ----- 2340000 ----- ----- 14860000 کسر می شود: 1500000 سفته و اخواستی 20000 هزینه بانکی 720000 اشتباه حسابداری ----- 2240000 ----- 12620000 ----- -----
--	---

12520000

مانده طبق دفاتر شرکت

اضافه می شود:

2250000

اسناد دریافتنی

90000 اشتباه حسابدار شرکت

3500000

چک های معوق

5840000

-

18360000

کسر می شود:

3520000

سپرده بین راهی

چک در جریان وصول 600000

800000

اشتباه بانک

1500000

سفته و اخواستی

20000

هزینه بانکی

720000

اشتباه حسابداری

7160000

11200000

ثبت های حسابداری شرکت

هزینه بانکی

بانک 2340000

20000

ح

اسناد دریافتی 2250000

دریافتی 1500000

خرید کالا

90000

اثاثه

720000

2240000

بانک

ادامه مساله ها

4- شرکت البرز در تاریخ 1/12/13x با پرداخت 1000000 ریال به آقای احمدی،
تنخواه گردانی ایجاد می نماید.

عملیات تنخواه در اسفند ماه به صورت زیر است:

12/3 / آقای احمدی اسناد هزینه ای به صورت زیر به دایره حسابداری
ارائه کرده است.

هزینه ملزومات 170000 ریال، هزینه پستی 80000 ریال، هزینه تعمیرات 190000 ریال
و سایر هزینه ها 100000 ریال.

12/7 / حسابداری پس از بررسی گزارش تنخواه، چکی معادل هزینه های فوق
صادر و به آقای احمدی تسلیم کرد.

12/28 / در این تاریخ حساب تنخواه گردان آقای احمدی تسویه و ایشان
مبلغ 180000 ریال هزینه سوخت و 270000 ریال هزینه تعمیرات.
مطلوبست: ثبتهای روزنامه به روش تنخواه گردان ثابت و متغیر در دفتر
شرکت.

متغیر _____ ر

ثابت

12/1 تنخواه گردان 1000000
1000000

1000000 بان _____ ک

بانک 1000000

12/3 هزینه ملزومات 170000

80000 هزینه پستی

190000 هزینه تعمیرات

100000 سایر هزینه ها

تنخواه گردان 540000

12/7 تنخواه گردان 540000
هزینه ملزومات 170000

هزینه پستی 540000 بانک
80000

هزینه تعمیرات 190000

سایر هزینه ها 100000

540000 بانک

12/28 هزینه سوخت 180000
هزینه سوخت 180000
هزینه تعمیرات 270000
270000

550000 بانک
550000 بانک
تنخواه گردان 1000000
1000000 گردان

5- در تاریخ اول اردیبهشت 1371 مدیران شرکت شهباز تصمیم گرفتند که برای پرداختهای جزئی تنخواه گردانی ایجاد نمایند. در همین تاریخ مبلغ 50000 ریال طی چک در اختیار آقای کرمانی قرار گرفت. در تاریخ 1371/2/10 خلاصه عملیات تنخواه گردان به شرح زیر توسط آقای کرمانی تهیه و تحویل حسابداری شرکت شده است:

1- هزینه کرایه تاکسی 3200

2- هزینه پست و تلگراف و تلفن 18700

3- هزینه حمل خرید 20100

4- خرید ملزومات اداری 8000

در تاریخ 10/2/ چکی به میزان هزینه ها صادر و در اختیار آقای کرمانی قرار گرفت.

مطلوبست:

1- ثبت آرتیکل لازم در دفتر روزنامه عمومی شرکت شهباز به تاریخ 71/2/1 برای ایجاد حساب تنخواه گردان.

2- ثبت آرتیکل مربوط به صدور چک، ثبت هزینه ها و تجدید تنخواه گردان.

ثابت

متغیر

-----	-----
تنخواه گردان 50000	تنخواه گردان 50000
50000	50000
بانک	بانک
50000	50000

2/10	ه. کرایه تاکسی	3200
ه. پست و تلگراف	18700	ه. پست و تلگراف
ه. حمل خرید	20100	ه. حمل خرید
خرید ملزومات	8000	خرید ملزومات
تنخواه گردان 50000	بانک	50000

تنخواہ گردان 50000

بانک

50000

اطلاعات زیر در پایان اردیبهشت ماه 1371 پس از تطبیق حساب جاری 5720 بانک(م) در دفاتر شرکت امین و صورت حساب ارسالی بانک استخراج شده است.

- 1- مانده حساب بانک در دفاتر شرکت مبلغ 4100 ریال بستانکار است.
- 2- مانده صورت حساب ارسالی بانک مبلغ 7000 ریال بستانکار است.
- 3- مبلغ 8500 ریال بابت سود سهام به حساب جاری نزد بانک واریز شده که شرکت از آن بی اطلاع بوده است.
- 4- چکی به مبلغ 6700 ریال که شرکت در وجه یکی از بستانکاران صادر کرده بود، توسط بانک اشتباها از حساب موسسه دیگری پرداخت شده است.
- 5- مبلغ 6000 ریال جمع فروش روز 71/2/31 در بعد از ظهر همان روز به حساب جاری واریز شده که در صورت حساب ارسالی بانک منعکس نیست.
- 6- سفته سه ماهه دریافتی از آقای امیری با نرخ 10% و به مبلغ اسمی 8000 ریال که یک ماه پس از دریافت با نرخ 12% تنزیل شده بود در سررسید واخواست شده و بانک اصل و بهره آن را از حساب جاری شرکت برداشت نموده.
- 7- مبلغ 6500 ریال توسط یکی از بدهکاران به حساب جاری واریز شده که شرکت از آن بی اطلاع بوده.
- 8- جمع چک هایی که در فروردین ماه صادر ولی برای وصول به بانک ارائه نشده بالغ بر 4100 ریال است.
- 9- بانک مبلغ 500 ریال کارمزد بانکی از حساب جاری برداشت نموده است که شرکت از آن بی اطلاع بوده.

مطلوبست:

- 1- تهیه صورت مغایرت بانکی به تاریخ 71/2/31

2- انجام اصلاحات لازم در دفاتر شرکت

صورت مغایرت

مانده طبق دفاتر شرکت	مانده طبق صورت حساب ارسالی
(4100)	7000
اضافه می شود:	اضافه می شود:
واریز به حساب جاری بابت سود سهام 8500	سپرده بین راهی
وجه واریزی توسط یکی از بدهکاران 6500	6000

15000	
کسر می شود:	کسر می شود:
کارمزد بانکی	چک معوق
سفته و اخواستی	اشتباه حسابداری بانک 6700
500	4100
8200	-----

(8700)	(10800)
-----	-----
6300	(4800)
-----	-----
2200	2200

2200	

2/31 بانک 8500

درآمد متفرقه 8500

بانک 6500

حسابهای دریافتنی 6500

هزینه بانکی 500

بانک 500

حسابهای دریافتی آقاي امير 8200 ري

$$200 = 8000 * 3 * 10$$

بانک 8200

$$8000 + 200 = 8200$$

6- مانده حساب بانک طبق دفاتر شرکت البرز در تاریخ 78/1/31 به مبلغ 117500 ریال بدهکار و طبق صورت حساب بانکی به مبلغ 368000 ریال بستانکار است پس از تطبیق دفاتر شرکت با صورت حساب بانک اطلاعات زیر بدست آمده است:

1- چک های شماره 11 و 12 به ترتیب به مبلغ 40000 ریال و 87500 ریال جهت وصول به بانک ارائه شده است.

2- در آخرین ساعت روز 78/1/31 مبلغ 50000 ریال به بانک واریز شده است که در صورت حساب بانکی عمل نشده است سپرده بین راهی.

3- یکی از بدهکاران شرکت مبلغ 500000 ریال به حساب بانکی شرکت واریز نموده است که فیش آنرا به شرکت ارائه نکرده است.

4- یک فقره چک دریافتی از موسسه بهنوش که مبلغ 60000 ریال که جهت وصول به بانک سپرده شده بود لاوصول تشخیص داده شد.

5- شرکت البرز چکی به مبلغ 68000 ریال بابت خرید اثاثیه صادر نموده که حسابدار بانک اشتباه چک مذکور را به مبلغ 86000 ریال حساب کسر نموده است.

6- حسابدار شرکت چک بانکی صادره جهت خرید ماشین آلات به مبلغ 45000 ریال را اشتباه به مبلغ 54000 ریال از دفاتر شرکت ثبت نموده است.

7- یکی از مشتریان شرکت مبلغ 200000 ریال از شیراز به حساب شرکت حواله کرده است که در صورت حساب بانک عمل نشده است.

8- کارمزد بانکی بابت ارسال چند حواله به مبلغ 10000 ریال در صورت حساب بانکی قید شده است.

9- بانک یک فقره چک به مبلغ 48000 ریال مربوط به یک حساب جاری دیگر را اشتباه از حساب شرکت برداشت کرده است.

مطلوبست: تهیه صورت مغایرت بانکی و تهیه ثبت های اصلاحی و نمایش مانده حساب بانک در دفاتر شرکت پس از اصلاحات.

صورت مغایرت

78/1/31

مانده طبق صورت حساب بانكي	مانده طبق دفاتر شرکت
368000 اضافه مي شود:	117500
50000 سپرده هاي بين راهي	اضافه مي شود:
200000 سپرده هاي بين راهي	500000 وجوه دريافتي از مشتريان
اشتباه بيش از واقع در ثبت چک	اشتباه پيش از واقع در ثبت چک
18000 توسط حسابدار بانک	9000 توسط حسابدار شرکت
اشتباه برداشت از حساب توسط	کسر مي شود:
بانک 48000	هزينه هاي بانكي 10000
کسر مي شود:	چک هاي لاوصول 60000
چک معوق 40000	-----
چک معوق 87500	-----

(127500)	

556500	556500

بانک 500000

حساب دريافتي 500000

بانک 9000

اشتباه حسابدار 9000

هزینه بانکی 10000

بانک 10000

حساب دریافتنی 60000

بانک 60000

تست ها :

1- توصیه می شود که تصویب هزینه ها و امضاء چک های پرداخت توسط یک

نقد انجام نشود این عمل:

(الف) موجب تقسیم کار در موسسه می شود.

(ب) کارها به سرعت انجام می شود

(ج) موجب تقویت کنترل های داخلی بر پرداخت های نقدی است ×

(د) هیچکدام

2- منظور از کسور و اضافات صندوق:

الف) اختلاف وجوه نقد واقعی و بودجه ای است

ب) تفاوت وجوه نقد شمارش شده و مدارک حسابداری آن ×

ج) اضافه پرداخت ها و کسری آن است

د) موارد الف و ب

3- در کدامیک از رویدادهای مالی زیر سوء استفاده و یا تقلب بیشتر

امکان پذیر است.

الف) دریافت های نقدی ب) پرداخت های نقدی ×

ج) وصول چک ها د) موارد الف و ج

4- شرکتی در اول آبان ماه 75 تنخواه گردانی به مبلغ 50000 ریال دایر

نمود و در پایان ماه سه سند به تصویب رساند به ترتیب هزینه های

پست 18000 ریال، آگهی 15000 ریال، متفرقه 9000 ریال در پایان آبان و در

حساب تنخواه گردان مبلغ 7000 ریال وجه نقد وجود داشت در پایان آبان

حساب تنخواه گردان بستانکار بوده است:

الف) 42000 ریال ب) 50000 ریال

ج) 7000 ریال د) 43000 ریال ×

بابت ثبت هزینه ها: هزینه پست 18000

هزینه آگهی 15000

هزینه متفرقه 9000

تنخواه گردان 42000

هزینه کسری تنخواه (بدهکاران) 1000

تنخواه گردان 1000

کسری تنخواه $50000 - (42000 + 7000) = 1000$

تنخواه گردان $42000 + 1000 = 43000$

5- کدام مورد از منابع (پول نقد) است ؟

الف) کاهش موجودی کالا ×× (ب) پرداخت سود سهام

ج) باز خرید اوراق قرضه (د) خرید سهام

6- چکی به مبلغ 25000 ریال توسط بانک اشتباها 52000 ریال پرداخت شده است.

در صورتیکه مانده حساب جاری در دفاتر شرکت 200000 ریال باشد و

مغایرت دیگری در حسابها وجود نداشته باید مانده طبق صورت حساب

بانک چقدر است ؟

الف) 200000 ریال بدهکار (ب) 227000 ریال بستانکار

ج) 173000 ریال بدهکار × (د) هیچکدام

$$52000 - 25000 = 27000$$

مانده حساب بانک طبق دفاتر = 27000 + مانده طبق صورت حساب بانک

$$200000 = 27000 + \text{مانده طبق صورت حساب}$$

$$173000 = \text{مانده طبق صورت حساب}$$

7- برای اعمال کنترل داخلی بر وجوه نقد کدام یک از اقدامات زیر صورت

می گیرد .

الف) تفکیک وظایف صندوق داری از نگهداری مدارک حسابداری و حساب

صندوق

ب) واریز وجوه نقد دریافتی روزانه به حساب جاری بانکی

ج) انجام کلیه پرداخت ها توسط چک

د) هر سه مورد الف، ب، ج ×

8- در پایان دوره مالی که حساب تنخواه گردان تسویه می شود کدامیک از

حسابهای زیر بستانکار می شود ؟

الف) بانک (ب) تنخواه گردان ×

ج) صندوق (د) هزینه های مربوطه

9- چنانچه چكي در اختيار مسئول تنخواه گردان قرار گیرد کداميك از

ثبت هاي زیر به ترتیب بدهکار و بستانکار مي شود.

(الف) بانک بدهکار، تنخواه گردان بستانکار

(ب) تنخواه گردان بدهکار، بانک بستانکار ×

(ج) تنخواه گردان بدهکار، صندوق بستانکار

(د) هزینه بدهکار، بانک بستانکار

10- هنگامی که از تنخواه گردان با مبلغ ثابت استفاده مي شود، مبلغ

حساب تنخواه در دفاتر همیشه ثابت است مگر در:

(الف) هنگامی که تصمیم به افزایش یا کاهش آن باشد ×

(ب) هنگام بستن حسابهاي موقت پایان دوره

(ج) هنگام ارائه اسناد هزینه به حسابداری به منظور تجدید تنخواه

گردان

(د) هنگام دریافت وجه پس از ارائه اسناد هزینه

11- هر گاه در پایان سال مانده حساب کسري و اضافات صندوق بدهکار باشد

علت این امر چیست ؟

(الف) کسري صندوق × (ب) اضافه صندوق

(ج) نوعی درآمد (د) موارد الف و ب

12- اقلام باز حاصل از مطابقت حساب بانک موسسه و صورت حساب ارسالی

بانک با مانده 80000 ریال شامل وصول چک 150000 ریال، چک لاوصول 40000 ریال،

برداشت 10000 ریال و چک معوق 30000 ریال مانده طبق دفاتر موسسه چقدر است

؟

چک هاي معوق + مانده طبق بانک = (چک هاي برگشتي + برداشت + کارمزد)

- وصولي + مانده طبق دفاتر

سپرده بین راهي-

$$X + 15000 - (40000 + 10000) = 80000 - 30000$$

$$x + 10000 = 50000$$

$$x = -50000$$

13- در رسیدگی به حساب بانک موسسه ای، اقلام باز هزینه بانکی 80000 ریال وجوه در راه 90000 ریال چک معوق 100000 ریال و چک دریافتی توسط بانک 110000 ریال بوده است اختلاف مانده حساب بانک موسسه با صورت حساب بانک (آغاز سال چهارم) چقدر است ؟
(وجوه تودיעی) + مانده بانک = (چک برگشتی + برداشت بانک + کارمزد بانکی) - وصولی + مانده طبق دفاتر شرکت

چک معوق - سپرده بین راهی

$$100000 - 90000 + \text{مانده بانک} = 110000 + 80000 - \text{مانده شرکت}$$

$$\text{ملنده شرکت} = 40000 + \text{مانده شرکت}$$

14- مانده حساب جاری شماره 100 در دفاتر شرکت نمونه 3700 ریال و طبق صورت حساب بانک 8000 ریال می باشد.

یک فقره چک به مبلغ 200 ریال در دفاتر شرکت اشتباهاً 2000 ریال ثبت شده و دو فقره چک به مبالغ 1200 ریال و 1800 ریال جهت وصول به بانک ارائه نشده است کارمزد بانکی به مبلغ 500 ریال از حساب برداشت شده که اعلامیه آن به شرکت ارسال نشده است مانده واقعی حساب بانک برابر است با:
برای رسیدن از یک مانده به مانده حساب بانک یا دفاتر شرکت از فرمول زیر استفاده می کنیم و اگر مانده واقعی را بخواهیم مبلغ بدست آمده در هر طرف بیانگر این مبلغ است.

+مانده بانک = (چک برگشتی + برداشت بانک + کارمزد بانکی) - وصولی ها

+مانده طبق دفاتر شرکت

چک های معوق -

وجوه توديعي (سپرده بين راه)

$$3700+0-(500)+1800 \text{ چک اشتباه} = 8000+0-1200-1800$$

$$5000=5000$$

15- مانده حساب بانک دفتر کل موسسه ای 444000 و اقلام باز شامل چک

صادره ثبت نشده بابت خرید ملزومات 777000 چک صادرة وصول نشده

بابت خرید کالا 222000 وصول وجه چک دریافتنی ارائه شده توسط بانک

999000 و واریز نقدي موسسه در ساعات پایانی 555000 یر بوده مانده

صورت حساب ارسالی بانک چه مبلغ است ؟

برای بدست آوردن اقلام صورت مغایرت بانکی از فرمول زیر استفاده می

کنیم به علاوه اینکه هر گونه اشتباه و از قلم افتادن ثبت ها در هر جا

باید اصلاح شود.

+برداشت

بانک + کارمزد بانکی) - وصولی ها + مانده دفاتر شرکت

- سپرده بین راهی + مانده صورت حساب بانک = (چک برگشتی

چک های

معوق

چک ثبت نشده 444000+999000-777000 -222000

555000+مانده صورت حساب = 233000=مانده صورت حساب بانکی

16- اقلام باز حاصل از مطابقت حساب بانک موسسه و صورت حساب ارسالی

بانک با مانده 80000 یر شامل وصول چک 150000 چک لاوصول 40000 یر

برداشت 10000 یر و چک معوق 30000 یر مانده طبق دفاتر موسسه چقدر است

؟

= (چک های برگشتی + برداشت + کارمزد) - وصولی + مانده طبق دفاتر

سپرده بین راهی - چک های معوق + مانده طبق بانک

$$x+ 150000 - (40000+10000) = 80000-30000$$

$$x+10000=50000$$

$$x = - 50000$$

17- در رسیدگی به حساب بانک موسسه ای، اقلام باز هزینه بانکی 80000 ریال

وجوه در راه 90000 ریال چک معوق 100000 ریال و چک دریافتنی توسط بانک

110000 ریال بوده است اختلاف مانده حساب بانک موسسه با صورت حساب

بانک (آغاز سال چهارم) چقدر است؟

$$- 90000 + \text{مانده بانک} = 110000 + 80000 - \text{مانده شرکت}$$

$$100000$$

$$\text{مانده شرکت} = 40000 + \text{مانده شرکت}$$

18- مانده حساب جاری شماره 100 در دفاتر شرکت نمونه 3700 ریال و طبق

صورت حساب بانک 8000 ریال می باشد.

یک فقره چک به مبلغ 200 ریال در دفاتر شرکت اشتباه 2000 ریال ثبت شده و دو

فقره چک به مبالغ 1200 ریال و 1800 ریال جهت وصول به بانک ارائه نشده است

کارمزد بانکی به مبلغ 500 ریال از حساب برداشت شده که اعلامیه آن به

شرکت ارسال نشده است مانده واقعی حساب بانک برابر است با:

برای رسیدن از یک مانده به مانده حساب بانک یا دفاتر شرکت از فرمول

زیر استفاده می کنیم و اگرمانده واقعی را بخواهیم مبلغ بدست آمده در

هر طرف بیانگر این مبلغ است.

برداشت بانک+کارمزد بانکی)- وصولی ها+مانده طبق دفاتر شرکت

$$- \text{وجوه تودیعی (سپرده بین راهی)} + \text{مانده بانک} = \text{چک برگشتی} +$$

چک های معوق

$$1800 - 1200 - 0 + 8000 = \text{اشتباه چک} + 1800 - (500) - 0 + 3700$$

$$5000 = 5000$$

19- مانده حساب بانک دفتر کل موسسه ای 444000 و اقلام باز شامل چک صادره

ثبت نشده بابت خرید ملزومات 777000 چک صادره وصول نشده بابت خرید کالا

222000 وصول وجه چک دریافتی ارائه شده توسط بانک 999000 و واریزی نقدی
موسسه در ساعات پایانی 555000 بده مانده صورت حساب ارسالی بانک چه
مبلغ است؟

برای بدست آوردن اقلام صورت مغایرت بانکی از فرمول زیر استفاده می کنیم
به علاوه اینکه هر گونه اشتباه و از قلم افتادن ثبت ها در هر جا باید
اصلاح شود.

+برداشت بانک+کارمزد بانکی)-

وصولی ها+مانده دفاتر شرکت

- سپرده بین راهی+مانده صورت

حساب بانک=(چک برگشتی

چک های

معوق

$$= \text{چک ثبت نشده} \quad 444000 + 999000 - 777000$$

$$222000 - 555000 + \text{مانده صورت حساب}$$

$$233000 = \text{مانده صورت حساب بانکی}$$

20- ارائه وجوه نقد در صورت ها و گزارشهای مالی (از قبیل ترازنامه) از
اقلام مهم و مورد توجه است:

الف) استفاده کنندگان درون سازمانی صورتهای و گزارشهای مالی است.

ب) استفاده کنندگان برون سازمانی صورت ها و گزارش های مالی است.

ج) مورد توجه بستانکاران است.

د) هر دو گروه الف و ب ×

21- در کدامیک از موارد زیر مشتری نیز می تواند در اعمال کنترل داخلی
موثر باشد:

الف) در زمان صدور برگ فروش نقدی

ب) هنگام صدور صورت حساب فروش

ج) استفاده از ماشین صندوق در فروشگاه ها ×

د) استفاده از برگ فروش نقدی

22- چكي به مبلغ 25000 ريال توسط بانك اشتباها 52000 ريال پرداخت شده است. در صورتيكه مانده حساب جاري در دفاتر شركت 200000 ريال باشد و مغايرت ديگري وجود نداشته باشد مانده طبق صورت حساب بانك چقدر است ؟

الف) 200000 ريال بدهكار (ب) 227000 ريال بستانكار

ج) 173000 ريال بدهكار (د) هيچكدام

$$52000 - 25000 = 27000$$

$$X = 200000 - 27000 = 173000 \text{ بستانكار}$$

200000	م

27000

$$x = 173000$$

200000

200000

23- چه سندي از طرف بانك صادر و كاهش مطالبات طرف حساب در آن اعلام مي شود.

الف) حواله (ب) اعلاميه بدهكار ×

ج) اعلاميه بستانكار (د) رسيد بانكي

24- مانده صورت حساب بانك 200000 ريال و اقلام باز شامل 190000 ريال برداشت بانك، 180000 ريال رسال وجه تودييعي به بانك و 170000 ريال چك معوق بوده . مانده بانك در دفاتر موسسه چقدر است ؟

الف) 210000 ريال (ب) 340000 ريال

ج) 360000 ريال (د) 400000 ريال ×

$$X - 190000 = 210000$$

